

7.1.2020
VALITUS

Olhavan seudun kehittämissyhdistys ry

c/o Tihinen Maarit
Tihisentie 7, 91140 Olhava
Email: maarit.tihinen@lapinamk.fi
P. +358 40 7609 578
Kotikunta: Ii

Vaasan hallinto-oikeus

Kirjaamo: Korsholmanpuistikko 43, 4.krs
PL 204, 65101 Vaasa

Viite	AVI Pääätösno 171/2019. (AVI Dnro: PSAVI/3323/2017)
Asia	Olhavan seudun kehittämissyhdistys ry on päättänyt kokouksessaan 19.12.2019 hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen koskien Pohjois-Suomen Aluehallintoviraston tekemää myönteistä ympäristölupapäätöstä 10.12.2019 (171/2019) Turveruukki Oy:lle Muhosuon ottamiseksi turvetuotantoon.
Vaatimus	Olhavan seudun kehittämissyhdistys ry pyytää hallinto-oikeutta tarkastelemaan annettua päätöstä kokonaisvaltaisesti; niin alueen vakituisten ja vapaa-ajan asukkaiden kuin ympäristön etujen sekä yhteiskunnan (~Suomen hallitus) ja kansainvälistenkin (~EU) etujen ja tavoitteiden kannalta. Uusi ympäristölupa turvetuotannon aloittamiseksi neitseellisellä, luonnontilassa olevalla, alueella tulee ottaa uudelleen tarkasteluun ja hylätä.

Olhavan seudun kehittämissyhdistys korostaa, että Olhavan seudulla, samoilla alueilla, on useita isoja hankkeita käynnissä, kuten uudet isot tuulivoimapuistoalueet jo olemassa olevien laajojen tuulivoimapuistojen lisäksi, monet soranottoalueet, jo olemassa olevat turvetuotantoalueet ja nyt tämä valituksen kohteena oleva uusi ympäristölupa turvetuotannon käynnistämiseksi Muhosuon alueella (81,5 ha). Iin kuntaan ollaan kaavoittamassa useita tuulivoima-alueita, joista yksi noin 75 kappaleen ja 350 metriä korkeiden tuulivoimaloiden alue sijoittuu turvetuotannon hankealueen läheisyyteen. Alueen läheisyydessä on myös useita toiminnassa olevia maa-ainesten ottopaikkoja. Kussakin hankkeessa on pyritty laatimaan ympäristövaikutusten arviointi, mutta *kokonaisvaltainen, kaikkien suunnitteilla ja jo käynnissä olevien - ympäristöä kuormittavien – hankkeiden, ympäristövaikutusten arviointi puuttuu*, eikä sitä ole edes käynnistetty. Isojen hankkeiden (jotka kukin tahollaan ja tavallaan muuttavat alueen ympäristöä ja luontoa peruttamattomasti) *summavaikutusten arviointi* ympäristölle, asukkaille ja luontoarvoille tulee olla vaatimus ympäristölupaa haettaessa. Näin ollen ympäristölupa uuden turvetuotantoalueen avaamiseksi ja käynnistämiseksi tulee hylätä.

Olhavan seudun kehittämissyhdistys toteaa, että Turveruukki Oy:n antamat vastineet ja selvitykset eivät ole riittäviä perusteluita aloittaa suunniteltu massiivinen turvetuotanto (n 82 ha) Muhosuon alueella vaan lupa turvetuotantoon pitää hylätä. Aiemmat perustelut ovat voimassa ja ne on liitetty tähän valitukseen jäljempänä.

Paikallisten näkemys *Muhojoen vedenlaadusta* eroaa hakijan, Turveruukki Oy:n, arviosta. Hakija korostaa Muhojoen veden ruskeaa väriä ja humuspitoisuutta. Alueen asukkaat, mm. Muhojoen välittömässä läheisyydessä vakituisesti asuvat, pitävät vedenlaatua hyvänä ja väriä suhteellisen kirkkaana verrattuna esimerkiksi Olhavanjokeen. Vesi on kesällä aina hyvin kylmää, mikä viittaa siihen, että valuma-alueella sijaitsee hetteitä ja lähteitä. Hakijakin myöntää vastineessaan, että ”Muhosuon alapuolisten vesistöjen vedenlaatutiedot ovat vähäiset erityisesti Muho-ojasta, mutta myös Muhojoesta,

mikä osaltaan aiheuttaa epävarmuutta joen nykytilan arvioinnissa.” Näin ollen voidaan todeta, että hakija ei ole selvittänyt ympäristönsuojelulain edellyttämällä tavalla hankkeen ympäristövaikutuksista.

Hakijan *selvitys kalastosta on jäänyt puutteelliseksi*. Alueen asukkaiden tiedossa on, että Muhojoessa esiintyy nahkiaista, harjusta, haukea, ahventa, särkeä, vaellussiikaa ja rapuja. Itseasiassa Muhojoki toimii myös harjuksen ja nahkiaisen poikastuotantojokena. Syksyllä 2018 tehdyissä koekalastuksissa on alueella tavattu taimenta, harjusta, nahkiaisia sekä toukkia että aikuisia kudulle nousseita yksilöitä. Koekalastuksen perusteella kysymyksessä on siis nahkiaisen nousu- ja kutualue. Turveruukin selvityksistä ilmenee, että sähkökalastuksia on tehty Muhojoen keski- ja yläosalla v 2016, nelostien ylä- ja alapuolella 2017 sekä nahkiaistoukkatutkimus 2011. ***Hakijan esittämät koekalastukset ovat vanhoja, joten ne tulee uusia koko joen alueelta.*** Ennen luvan myöntämistä hakijalla on oltava ajantasaiset ja todellisuuteen perustuvat tiedot kalastosta. Ne on mahdollista saada ajantasaisilla, puolueettoman tahon tekemillä sähkökalastuksilla koko joen alueelta. Tutkimuksissa, koekalastuksissa, tulee olla mukana myös vesialueen omistajien kuin mahdollisen turvetuotantoalueen vaikutuspiirissä olevien asukkaiden edustajia. Jos turvetuotantoalue toteutuu, vaikutuksia on seurattava ja todennäköiset tuhot on korvattava täysimääräisesti. Turvetuotantolupa tulee yllämainittujen puuteiden vuoksi hylätä.

Muhosuo, Muho-oja ja Muhojoki ovat luonnonvaraisia vesistöjä ja herkkiä muutoksille. Alueet eivät tule kestäväseen uuden turvetuotannon päästöjä ja laajamittaisia ympäristövaikutuksia. Ympäristölupaan ***hakijan selvityksessä ei ole riittävästi huomioitu vesistön lisäksi alueen uhanalaisia eläimiä, linnustoa ja kasvillisuutta, ei muinaismuistokohdetta eikä alueen luonnonsuojelualueita.*** Hankkeen suunnitelmien mukaisesti Muhosuo toimisi osittain vesivarastona, jolloin kuivatuksen seurauksena talvisin vesi loppuisi kokonaan Muhojoesta. Hanke tuhoaisi Muhojoen luonnonvaraisen tilan sekä vahvistuneen kalakannan ja kalojen poikastuotantopaikat. Esitetyllä 250 euron kalatalousmaksulla ei ole mitään virkaa ko. tuhojen korvaamisessa. Summa ei ole millään tavalla riittävä eikä kalatalousmaksu itsessään ehkäise vahinkoja. Korvaamattomat vahingot jäävät aina paikallisten kärsittäviksi vuosikymmeniksi, eikä mitkään korvaukset tule auttamaan, saati jäljemmin tehdyt toimenpiteet palauttamaan, turvetuotannon tuhoamaa luonnontilassa olevaa suoaluetta eikä suon kuivatuksen ja valumavesien tuhoamaa luontoa, Muho-ojaa, Muhojokea ja joen edustalla olevaa matalaa meren rannikkoa.

Olhavan seudun ***ihmisillä on vuosikymmenten kokemus turvetuotannon haitoista*** lähialueilta mm. Oijärveltä, Kuivaniemestä, Olhavasta ja Yli-Iistä. Turvetuotannosta saatu kokemusperäinen tieto ja tietämys on yhtä merkittävää, jollei merkittävämpääkin, tietoa kuin laskennallisesti arvioidut haitat. Turvetuotannon aiheuttamat haitat ympäristölle, vesistöille sekä valuma-alueiden alajuoksuille on hyvin tiedossa: kalakannat on pienentyneet, lajit hävinneet, uimavedet on pilattu sekä marjastusmaat tuhattu (esim. hilla-, kihokki- ja karpalosoiden menetykset). Kaavaillun turvetuotantoalueen toiminnan arvioidaan loppuvan vasta vuonna 2046, mikä on pitkä aika tuhota ympäristöä ja vesistöjä. Muhosuon alue (ml. valuma-alueet: Muho-oja ja Muhojoki) on ainut alueemme luonnontilassa oleva laaja suoalue, joka tarjoaa nyt retkeilijöille, marjastajille, harrastelijakalastajille sekä metsästäjille elämyksiä ja nautintoja turvetuotantoalueiden pilaamien soiden ja vesistöjen läheisyydessä.

Aiemmat perustelut

Turveruukin Muhosuon turvetuotantoalueen ympäristölupahakemus tulee hylätä, koska turvetuotantoalue toteutuessaan vahingoittaisi suuresti alueen luontoarvoja ja kuormittaisi edelleen jo pahoin kuormitettua Olhavajoen vesistöaluetta. Lisäksi toteutuessaan turvetuotantoalue lisäisi suuresti rekkaliikennettä Konttilantiellä sekä Oijärventiellä. Tiet ovat jo nyt vaarallisia talvikeleillä: Konttilantie vaatisi täydellisen peruskunnostuksen, jotta se kestäisi edes (vanha kapea soratie) raskaan liikenteen lisääntymistä. Viime talvena koulutaksin (oppilaat kyydissä) sivupeili särkyi keskietä ajaneen turverekan kohtaamistilanteessa. Oijärventiellä on sattunut myös kuolonkolari henkilöauton ja turverekan kohtaamistilanteessa.

Muhosuo ja sen ympäristö sekä mereen laskeva Muho-oja (lähtee Muhosuosta) ovat luonnontilassa olevia alueita - harvoja kokemattomia alueita lähiseudulla. Turvetuotantoalue toteutuessaan pilaisi alueen, joka on metsästäjien sekä luonnossa

liikkuvien, retkeilijöiden ym. ahkerassa käytössä. Alueen läheisyydessä on retkeilijöiden ja metsästäjien käytössä 2 kotaa (Mäntyselkä ja Pohjois-Ii) sekä vanha savottakämpä, Vuornoskämpä. Rakennelmia on ylläpidetty ja kunnostettu juuri alueen upean puhtaan, koskemattoman luonnon vuoksi.

Olhavanjoelle on juuri valmistunut, ELY-keskuksen toimeksiantona, Olhavanjoen kalataloudellinen kunnostussuunnitelma. Suunnitelma sisältää koko Olhavanjoen varrelta 26 kunnostuskohdetta; koskipaikkoja kunnostetaan kalojen kutupaikoiksi, aikoinaan 'kanavatyypiseksi' kaivettu jokialue pyritään ennallistamaan ja rehevöityneet ja pusikoituneet jokikohdat raivataan. Koko Olhavanjoen alueelle pyritään lisäämään veden virtausta, jotta Olhavanjoen virkistyskäytön mahdollisuudet sekä kalojen elinympäristö paranisivat. Koskipaikkoihin on suunnitelmassa esitetty lisättävän soraa kalojen kutupaikkojen toteuttamiseksi. Olhavanjoen kalataloudellinen kunnostushankkeen I vaihe on saanut rahoituksen Lapin ELY-keskukselta ja ensimmäiset kunnostukset tehdään elosyyskuussa 2018. Hankkeena toteuttaja on Iin kunta. Olhavan seudun kehittämissyhdistys on mukana hankkeessa talkootöiden muodossa. Kesän 2018 aikana yhdistys kerää talkoilla maanomistajilta sopimukset / suostumukset vesilain mukaisten lupien hakemiseksi kunnostuksen toteuttamiseksi Olhavanjoen koskialueilla. Lisäksi yhdistys talkoilee niiden koskien osalta (risusavotat yms.) joille ei tarvitse hakea lupaa. Yhdistys on sitoutunut parantamaan Olhavanjoen koko vesistöalueen tilaa; Muhojoki kuuluu Olhavanjoen vesistöalueeseen.

Menossa oleva Olhavanjoen kalataloudellinen kunnostushanke liittyy oleellisesti jo toteutettuun mittavaan Olhavanjokisuun virkistyskäytön parantamishankkeeseen, jonka puitteissa jokisuulla on tehty väyläruoppauksia, satama-allasta sekä rakennettiin virkistyskäyttöön tarkoitettuja kotia jokisuun saariin. Hankkeen kokonaiskustannukset olivat yli 85.000 €. Ruopattu massa (n. 4000m³) oli pääosin Olhavanjoen virran mukanaan tuomaa kiintoainelaskeumaa, joka koostuu enimmäkseen turpeesta. Nyt haettava ympäristölupa vesittää ponnistuksia lisäten kuormitusta luonnontilaisessa olevaan Muho-ojaan sekä Olhavanjokisuulla.

Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi esimerkiksi Olhavan Osakaskunta on kehittänyt merkittävästi alueen rannikon ja saarten virkistysmahdollisuuksia (venealuskupaikat, kodat, poikastuotanto, Olhavanjokisuun kunnostaminen ruoppauksin jne.) niin omin kuin ELY keskuksen, Oulun Seudun Leaderin ja EU rahoituksen tukemana. Seljänperän yleinen uimaranta on kunnostettu Työtä luonnosta – projektin myötä ja hanke on myös tuettu EU varoin. Olhavan seudun kehittämissyhdistys huomauttaa, että on erittäin ***ristiriitaista toimintaa, että julkisin varoin tuetaan virkistystä, kalastusta ja alueen kehittämistä ja toisaalta julkisen toimijan päätöksen myötä turveyhtiö voi laskea turvetuotannon haitat 82 ha turvetuotantoalueelta ja noin 15 kilometrin matkalta suoraan meren lahteen Olhavan edustalle.*** Todettakoon vielä, että Seljänperän lahti on vesistöltään matala ja tulee liettymään ja rehevöitymään herkästi eikä matala lahti kestä lisäkuormitusta turvevesien muodossa. Alueella on sekä vakituista että vapaa-ajan asutusta runsaasti, kuten myös koko Olhavan edustan meren rannikolla. Seljänperän lahden poukamassa on myös yleiskaavassa merkittynä virkistysalue ja uimaranta, jotka ovat yleisesti kuntalaisten käytössä. Turpeenottohankkeen lupahakemus on hylättävä jo pelkästään yleistä etua loukkaavana. Siitä aiheutuisi peruuttamatonta haittaa luonnolle vähentäen oleellisesti alueen ympäristön yleistä virkistyskäyttöä ja viihtyvyyttä.

Olhavan seudun kehittämissyhdistys pitää täysin riittämättöminä ja puutteellisina selvityksiä kuljetusten järjestämisestä. ***Maanteille täytyy ehdottomasti laatia ajantasainen turvallisuusselvitys.*** Turveruukin selvityksestä ilmenee, että täysperävaunuliikenteen määrä on enimmillään 30-40 yhdistelmäkuormaa vuorokaudessa ja tämä määrä koskee vain tätä kyseistä hanketta ja turvekuljetuksia. Tämä tarkoittaa 60-80 yhdensuuntaista perävaunurekan matkaa/vrk. Lisäksi on luettava turvetuotannon aiheuttamat erilaiset jätteiden kuljetukset, puutavarakuljetukset sekä polttoaine- ja huoltokuljetukset. Jo tällä hetkellä alueen

tiestöjä (Konttilantie, Oijärventie) rasittaa valtava sora- ja murskeliikenne, joka on yhteensä vähintään 500 000 tn murskettä tai soraa vuodessa, tarkoittaen vähintään 10 000 rekkakuormaa/vuosi. Eli jo olemassa oleva sora- ja murskeliikenne on noin 60 yhdensuuntaista perävaunurekan matkaa/vrk viikon jokaisena päivänä, myös lauantaina ja sunnuntaina! Kun samanaikaisesti Ilmatar Ii Oy on käynnistänyt tuulivoimayleiskaavan laatimisen Iin Ollinkorven alueelle, jossa suunnitteilla on rakentaa noin 75 tuulivoimalaa (yksikkö väh. 5 MW ja korkeus 350 metriä) ja tieyhteys alueelle on tarkoitus rakentaa juurikin Konttilantien kautta. Tuulimyllyjen perustamis- ja rakennusvaiheessa tarvitaan betonia perustuksiin ja soraa/murskettä tieyhteyksien rakentamiseen. Kaikki liikennöinti tapahtuu Konttilantien kautta. Samoin myllyjen kuljetukset sekä rakentamisen aikainen muu liikennöinti ja jatkossa myllyjen ylläpito ja kunnostustehtävät. Tilanne hankkeissa ilmoitetuilla teillä, etenkin Oijärventiellä ja Konttilantiellä on hengenvaarallinen jo nyt. Siellä on päivittäisiä vaaratilanteita, vuosittaisia turve-/sorarekkojen kaatumisia ja onnettomuuksia kohtaamistilanteissa. Tiet ovat kapeita ja mutkaisia, eivätkä todellakaan tule kestämaan suunniteltua raskasta rekkaliikennettä ilman onnettomuuksia. Lisäksi Vuornoskankaantie on pieni metsäautotie (useita osakkaita) eikä se tule riittämään ilmoitettuihin turvetuotannon aiheuttamiin kuljetuksiin nykyisen sorakuljetusliikenteen lisäksi. Sekä Vuornoskankaantie että Konttilantie vaatisivat perusteellisen korjauksen ja muutoksen. Olhavan seudun kehittämissyhdystys pitää täysin riittämättöminä ja puutteellisina selvityksiä kuljetusten järjestämisestä. ***Uusien lupien saamisen ehtona on oltava, että ko. maantieosuuksille laaditaan ajantasaiset kuntoarviot sekä turvallisuus selvitykset.***

Lopuksi Olhavan seudun kehittämissyhdystys haluaa tähdentää, että ***turvetuotanto ja turpeen poltto sopii huonosti Iin kunnan ilmastopolitiikkaan, mikä on saanut maailman laajuista julkisuutta, kiitosta ja palkintoja merkittävistä ympäristöteoistaan ja hiilipäästöjen sekä fossiilisten polttoaineiden vähentämisestä.*** Esimerkiksi:

- 2017: Iin Micropoliksen hallinnoima InnoHiili-hanke voitti vuonna 2017 Euroopan komission RegioStars-kilpailun ilmastokategorian: 'Piskuinen Suomen kunta palkittiin Brysselissä – Iissä tehdään Euroopan parasta ilmastotyötä' <https://yle.fi/uutiset/3-9876188>
- 4/2019: BBC:n tuottama uutisvideo Iistä 'Ilmastotyön sankarit' on kerännyt jo yli kaksi miljoonaa katselukertaa. *Finland's new generation of climate heroes.* URL: <https://www.bbc.com/news/av/world-europe-48060788/finland-s-new-generation-of-climate-heroes>
- 12/2019: Iin kunta ja Micropolis Oy palkittiin parhaasta ilmastopolitiikasta (~Innovation in Politics Awards). <https://www.greenpolis.fi/iin-kunta-ja-micropolis-oy-palkittiin-parhaasta-ilmastopolitiikasta/>
- 12/2019. Britannian BBC kuvasi dokumentin Iistä, tallenne BBC News Channel verkkosivuilla: *Europe's Greenest Town?* <https://www.bbc.co.uk/programmes/m000cgml>

Kaavailtu turvetuotantolupa on vastoin kaikkia niitä tavoitteita ja pyrkimyksiä, mitä Olhavan seudulla, Iin kunnan alueella, Suomessa kuin Euroopassakin on tehty ilmastotyön hyväksi. Suomi on osana Euroopan unionia sitoutunut Pariisin ilmastopöytäkirjaan. Eduskuntapuolueiden yhteisen linjauksen mukaan tavoite edellyttää pitkän aikavälin ilmastotoimien rakentamista siten, että EU:n hiilineutraalius saavutetaan ennen vuotta 2050. Rinteen hallitusohjelmaan (6/2019) on kirjattu vielä tiukempi tavoite: Suomi on hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen nopeasti sen jälkeen. Hallitusohjelman mukaan tämä tehdään nopeuttamalla päästövähennystoimia ja vahvistamalla hiilinieluja. Kaavailun turvetuotantoalueen toiminnan arvioidaan loppuvan vasta vuonna 2046. ***Käytännössä koko hanke on totaalisesti vastoin sekä yleistä etua sekä Suomen hallituksen linjauksia ja tavoitteita.*** Näin ollen Turveruukin ympäristölupa uuden turvetuotantoalueen avaamiseksi ja käynnistämiseksi tulee hylätä.

Olhavan seudun kehittämissyhdystys ry vaatii edellä mainituin perustein turvetuotantoluvan hylkäämistä kokonaisuudessaan.

Olhavassa 7.1.2020

Maarit Tihinen, puheenjohtaja
Olhavan seudun kehittämissyhdystys ry

Kalevi Stenberg, varapuheenjohtaja